

Parashat Tetzaveh **Olive Oil & the Jewish People** **Rabbi Shai Finkelstein**

שמות פרק כז פסוק כ

וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זַיִת וְךָ כֶּתִית לְמָאוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד.

שמות רבה ל"ו:א

וְאַתָּה תְּצַוֶּה, הֲדָא הוּא דְכָתִיב (ירמיה יא, טז): זַיִת רֶעֶנָן יִפֶּה פְּרִי תֹאֵר קָרָא ה' שְׁמֵךְ, וְכִי לֹא נִקְרְאוּ יִשְׂרָאֵל אֱלֹא כִּזְמַת הַזֶּה בְּלִבָּה, וְהָלֹא בְּכָל מִינֵי אֵילָנוֹת נָאִים וּמִשְׁבָּחִים נִקְרְאוּ יִשְׂרָאֵל, בְּגִפְנֵן וּתְאֵנָה, שְׁנַאֲמַר (תהלים פ, ט): גִּפְנֵן מִמְצָרִים תִּסְיַע, תְּאֵנָה, שְׁנַאֲמַר (הושע ט, י): כְּבַפּוֹרָה בְּתֵאֵנָה בְּרֵאשִׁיתָהּ, כְּתֹמַר, שְׁנַאֲמַר (שיר השירים ז, ח): זֹאת קוֹמְתָה דְמִתָּה לְתֹמַר. כְּאֵרוֹ, שְׁנַאֲמַר (תהלים צב, יג): כְּאֵרוֹ בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּה. כְּאֵרוֹ, שְׁנַאֲמַר (שיר השירים ו, יא): אֵל גִּנַּת אֲגוֹז יִרְדְּתִי, וְקִרְאֵן בְּכָל מִינֵי שְׁלֹחִים, שְׁנַאֲמַר (שיר השירים ד, יג): שְׁלֹחֶיךָ פְּרִדִּס רְמוֹנִים, וּבֹא יִרְמִיָּה לֹאמֹר: זַיִת רֶעֶנָן יִפֶּה פְּרִי תֹאֵר, אֱלֹא מָה הַזֵּית הַזֶּה, עַד שֶׁהוּא בְּאֵילָנוֹ מְגִרְגְרִין אוֹתוֹ וְאַחַר כֵּן מוֹרִידִין אוֹתוֹ מִן הַזֵּית וְנִחְבֵּט, וּמִשְׁחֹבֵטִין אוֹתוֹ מְעֲלִין אוֹתוֹ לְגַת וְנוֹתְנִין אוֹתָן בְּמִטְחָן, וְאַחַר כֵּן טוֹחְנִין אוֹתָן, וְאַחַר כֵּן מְקִיפִין אוֹתָן בְּחֻבְלִים, וּמְבִיאִין אֲבָנִים וְאַחַר כֵּן נוֹתְנִין אֵת שְׁמֵנָן. כֵּן יִשְׂרָאֵל, בְּאֵין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וְחוֹבְטִין אוֹתָם מִמְקוֹם לְמְקוֹם וְחוֹבְשִׁים אוֹתָן וְכוֹפְתִין אוֹתָם

בְּקוֹלְרִין וּמְקִיפִין אוֹתָן טְרִטְיוּטִין, וְאַחַר כֵּן עוֹשִׂין תְּשׁוּבָה וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹנָה לָהֶם, מִנִּין, שְׁנֵאמַר (שמות ב, כג): וַיֹּאנְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְכֵן (דברים ה, ל): בָּצַר לָךְ וּמִצְאוּךָ (דברים ל, לא): כִּי אֵל רַחוּם הוּא אֱלֹהֶיךָ הוּי: זִית רַעְנָן יִפֶּה פְּרֵי תֵּאֵר.

דְּבַר אַחַר, מִה רָאָה יְרֵמְיָה לְמַשַּׁל אֲבוֹתֵינוּ בְּזֵית, אֲלֵא כָּל הַמְשָׁקִין מִתְעַרְבִים זֶה בְּזֶה, וְהַשְׁמָן אֵינוֹ מִתְעַרֵב אֲלֵא עוֹמֵה, כֵּן יִשְׂרָאֵל אֵינָם מִתְעַרְבִים עִם הָעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים, שְׁנֵאמַר (דברים ז, ג): וְלֹא תִתְחַתֵּן בָּם.

דְּבַר אַחַר, כָּל הַמְשָׁקִים אָדָם מְעַרֵב בָּהֶם וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיזָה תִּתְחַתֵּן וְאֵיזָה עֲלִיוֹן, אֲבָל הַשְׁמָן אֲפִלּוֹ אֵתָה מְעַרְבוֹ בְּכָל הַמְשָׁקִין שְׂבָעוּלָם הוּא נִתּוֹן לְמַעְלָה מֵהֵן. כֵּן אֲבוֹתֵינוּ, בְּשַׁעַה שֶׁהֵם עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם נִצְבִים לְמַעְלָה מִן הָעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים, שְׁנֵאמַר (דברים כח, א): וּנְתַנֶּה הוּא אֱלֹהֶיךָ עֲלִיוֹן, הוּי: זִית רַעְנָן יִפֶּה פְּרֵי תֵּאֵר.

דְּבַר אַחַר, זִית רַעְנָן, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים מח, ג): יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ, מִהוּ יִפֶּה נוֹף, לְשׁוֹן יוֹנֵי קוֹרִין לְכֻלָּה נִמְפִי, מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ, שְׁלֵא הִיָּה אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מִצַּר כְּשֶׁהִיָּה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קָיָם, לְמָה, שֶׁהִיָּה אָדָם נִכְנָס לְשֵׁם מְלֵא עוֹנוֹת, וְהִיָּה מְקַרֵיב קָרְבָן וּמִתְכַפֵּר לוֹ, אֵין שְׂמִחָה גְדוּלָה מִזֶּה שֶׁהִיָּה יוֹצֵא צְדִיק, הוּי: יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ. כְּתִיב בְּצוֹר (יחזקאל כו, ג): צוֹר אֵת אֲמַרְתָּ אֲנִי כְּלִילַת יִפִּי, אֵת אֲמַרְתָּ אֲבָל אַחֲרַיִם אֵינָם אוֹמְרִים, אֲבָל יְרוּשָׁלַיִם הַכֹּל אוֹמְרִים שְׂבָחָה, שְׁנֵאמַר (איכה ב, טו): הִזָּאת הָעִיר שִׁיאֲמְרוּ כְּלִילַת יִפִּי, וְכְתִיב (תהלים מח, ג): הִר צִיּוֹן יִרְכָתִי צְפוֹן קְרִית מְלֶךְ רַב, מְקוֹם שִׁמְקַרֵיבִין בּוֹ קְרַבְנוֹת, שְׁנֵאמַר (ויקרא א, יא): וְשַׁחַט אֹתוֹ עַל יַרְדֵּי הַמִּזְבֵּחַ צְפֹנָה, לְכֵן נֵאמַר: זִית רַעְנָן יִפֶּה פְּרֵי תֵּאֵר, כְּשֵׁם שֶׁהַשְׁמָן מֵאִיר כֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מֵאִיר לְכָל הָעוֹלָם, שְׁנֵאמַר (ישעיה ס, ג): וְהִלְכוּ גוֹיִם לְאוֹרָה, לְכֵן נִקְרָאוּ אֲבוֹתֵינוּ זִית רַעְנָן, שֶׁהֵם מֵאִירִים לְכָל בְּאֲמוֹנָתָם, לְכֵן אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַשָּׁה: וַיִּקְחוּ אֶלֶיךָ שְׁמָן זִית זֶה.